

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології, інформаційної
та архівної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	МУЗЕЄЗНАВСТВО
Викладач (-і)	ТУПЧІЄНКО Микола, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Контактний тел.	+38(066) 24 12 19
E-mail:	tupchy_mp@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / facetoface) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіка, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, Google Meet, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні.

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Музеєзнавство» є формування у здобувачів вищої освіти ґрунтовного уявлення про можливості, ефективність та перспективи використання отриманих знань з історії та теорії музейної справи, уміння здійснювати дослідницьку роботу щодо вивчення роботи музеїв різних рівнів, їх підрозділів, бути готовими до практичної участі в роботі музейних установ та їх підрозділів.

Завдання вивчення дисципліни «Музеєзнавство»:

- з'ясувати статус музейної установи як соціокультурного інституту, що здійснює документування життя природи та суспільства шляхом формування фондів музейних предметів та експозиційної діяльності, що відповідають профілю музею;

- показати основні закономірності, етапи становлення і розвитку музеїв та музейної справи; акцентувати увагу на типології музеїв;
- охарактеризувати нормативно-правову базу діяльності музейних установ;
- застосовувати на практиці понятійний апарат і основи теорії музеєзнавства (теорія формування фондів, теорія експертизи цінності предметів музейного значення, теорія інформаційного пошуку, теорія експедиційної роботи тощо);
- подати загальну характеристику сучасної мережі музейних установ України;
- розкрити принципи класифікації та обліку музейних предметів у музейних фондах;
- охарактеризувати довідковий апарат в музеях і шляхи його удосконалення;
- засвоїти основні принципи та вимоги побудови музейної експозиції.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- основні теоретичні поняття у музеєзнавстві;
- методики збирання предметів музейного значення;
- алгоритми формування музейних колекцій;
- основні вимоги та принципи збереження, вивчення та обліку музейних колекцій;
- основні вимоги та шляхи побудови музейної експозиції;
- принципи та методи проведення музейної екскурсії;
- основні види та напрямки музейної науково-дослідної роботи.

уміти:

- застосовувати базові знання для організації діяльності музеїв;
- знаходити закономірності розвитку музейної справи у світі та в Україні;
- організувати збиральницьку, фондову, експозиційну роботу музеїв;
- на основі одержаних знань прогнозувати напрямки подальшого розвитку музею;
- налагоджувати гуманістичні стосунки музеїв з суспільством, створювати оптимальні умови для вивчення музеїв;
- надавати обґрунтовану консультативну допомогу по створенню та організації роботи шкільних, відомчих та інших музеїв України.

набути соціальних навичок (soft skills):

- здійснювати інформаційну комунікацію за допомогою музейної педагогіки та соціології, спрямованих на розвиток поведінкових і особистісних навичок відвідувачів музеїв, ефективно доносити практичну цінність аналітичного матеріалу для соціуму, взаємодіяти в проектній діяльності;
- взаємодіяти в соціокультурному середовищі.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/The_provisions_of_company_profile.pdf; Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО <http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/vibir.pdf>; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ <http://www.kntu.kr.ua/doc/dobro.pdf>.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль. 1. Історія виникнення музеїв і музейництва

Тема 1. Музеєзнавство як наукова дисципліна.

Тема 2. Колекціонування в античну добу і середньовіччі.

Тема 3. Виникнення музеїв.

Тема 4. Західноєвропейські музеї XVIII ст.

Тема 5. Виникнення музеїв в Російській імперії та в Україні.

Тема 6. Розвиток європейських музеїв в XIX ст.

Тема 7. Особливості виникнення і розвиток музеїв в країнах Америки, Австралії, Азії та Африки.

Тема 8. Музеї світу в XX ст.

Змістовий модуль 2. Теорія і практика музеєзнавства

Тема 7. Музей як соціокультурний інститут.

Тема 8. Музей як науково-дослідницький заклад.

Тема 9. Фонди музеїв, науково-фондова робота.

Тема 10. Музейна експозиційна робота.

Тема 11. Культурно-освітня діяльність музеїв.

Тема 12. Менеджмент і маркетинг в музейній справі.

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший модуль – 50 балів, другий модуль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендовані джерела та література:

Нормативно-правові документи:

1. Конституція України: Закон України. № 254к/96-ВР від 28.06.1996 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України Про музеї та музейну справу від 29.06.1995 № 249/95-ВР URL: https://kodeksy.com.ua/pro_muzeyi_ta_muzejnu_spravu.htm

Основна література:

3. Бабарицька В. К. Екскурсознавство і музеєзнавство : навч. посіб. - К., 2007. - 464 с.
4. Вайдахер Ф. Загальна музеєлогія. Посібник. – Дьвів. 2005. – 632 с.
5. Гайда Л.А. Шкільні музеї. 2-ге вид. – Кіровоград. 2007.
6. Гайдай О. Музеєзнавство. – Миколаїв. 2011. – 212 с.
7. Мезенцева Г.Г. Музеї України. - К. 1959 р.
8. Мезенцева Г.Г. Музеєзнавство. К.
9. Рутинський М.Й., Стецюк О.В. Музеєзнавство. Навчальний посібник. К. 2008. – 428 с.
10. Салата О.О. Основи музеєзнавства. Навчально методичний посібник. Вінниця. 2015. – 150 с.
11. Скрипник Г.А. Етнографічні музеї України. – К., 1987

12. Скус О.В. Основи історичного музеєзнавства. Навч. посіб.– Умань. 2020 -242

Додаткова:

13. Тупчієнко М.П. Музеєзнавство: система обліку та наукової обробки документів. Методичні рекомендації. ЦНТУ. 2018. - 19 с. URL: <http://195.230.140.114/jspui/bitstream/123456789/8759/1/%D0%9C%D1%83%D0%B7%D0%B5%D1%94%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%20%D0%A4%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D0%B8.pdf>
14. Горішевський, М. Ковалів, В. Мельник, С. Оришко Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв: посібник . - Івано-Франківськ : Плай, 2005. - 64 с.
15. Карпов В.В. Дослідження місця соціології музейної справи у структурі музеєзнавства. П'ять Зарембівські читання. С.32-36. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/53824/1/sndt786c.pdf>
16. Маньковська Р. Музеологія як наукова галузь: сучасний дискурс та проблема теоретичного інтегрування. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Mankovska_Ruslana/Muzeolohiia_iak_naukova_haluz_such_asnyi_dyskurs_ta_problema_teoretychnoho_intehruvannia.pdf?PHPSESSID=3dre0p31ebcumm002tfptrnn0

Інформаційні ресурси:

1. <https://zakon.rada.gov.ua/> - Верховна Рада України – Законодавство України
2. <http://www.info-library.com.ua/> Електронна бібліотека – підручники.
3. <http://journals.uran.ua> – Наукова періодика України. Сайт електронних видань вищих навчальних закладів і наукових установ України.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.